Knjižnični kurir

KNJIŽNICA VELENJE
Svetišče knjige in informacijsko središče

Priloga Našega časa | 15. aprila 2011, številka 11 | NAŠČAS

Novosti na knjižnični polici?

Mnoge naše bralke in bralci redno spremljajo, kaj v naši podalpski deželici novega izide na knjižnem področju. In kmalu po izidu knjige, še posebej, če je to uspešnica, po knjižnici že odmeva: A še nimate? Ja, kdaj boste pa dobili? In teh vprašanj je vedno več. In žal so tudi upravičena ... Tukaj izgovor, da smo naročili in da založnik zamuja, ne zaleže, ker to enostavno ni res. Tudi knjižničark in knjižničarjev za to ne moremo kriviti, saj bi naročili, če bi nekdo naročilo podpisal. Ta nekdo bi naročilo podpisal, če bi bil denar ...

V letošnjih prvih treh mesecih novih knjig praktično nismo kupovali. Res je, naročila se žal ustavijo pri denarju. Očitno je gospodarska kriza zapoznelo prišla tudi na knjižnične police. V letu 2011 knjižnica za nabavo knjig ni prejela še niti tolarja, pravzaprav še za preteklo leto ne vsega, kar je bilo dogovorjeno. Pa tudi kaže, da bo denarja, ko bo prišel, še manj, kot ga je bilo lani, ko smo kupili le osem tisoč knjig, pa še to v glavnem le po en ali dva izvoda - manj, kot bi morali kupovati po standardih, a očitno več, kot ta trenutek naša skupnost zmore. Knjižnice so s svojim gradivom danes, ko ljudje nimajo za kruh, kaj šele za knjige, še posebej pomembne ustanove. Varčevati ali ne varčevati, je v tem trenutku povsem nepotrebno vprašanje. Seveda varčevati. A vendar, kje je meja, ko bomo rekli, da je varčevanje za vsako ceno dolgoročno le predrago, in ko se bomo vprašali, ali je breme varčevanja porazdeljeno enakomerno, pošteno med vse porabnike davkoplačevalskega denarja ...

Res je, da ta trenutek ni čisto svežih knjig. A na knjižnih policah v Velenju, Šoštanju in Šmartnem ob Paki je okoli 161 000 knjig. Smo res prebrali že čisto vse? ☺

Vlado Vrbič

Najbolj ustvarjalno obdobje Šaleškega biografskega leksikona

V začetku letošnjega leta se je delo pri pripravi Šaleškega biografskega leksikona prevesilo v najbolj ustvarjalni del. Na podlagi izpolnjenih vprašalnikov in številnih drugih virov so strokovni sodelavci začeli pisati gesla o posameznih osebah, ki bodo uvrščene v leksikon. K pisanju gesel smo pritegnili strokovne sodelavce iz velenjskega muzeja, galerije, knjižnice in nekaj drugih strokovnjakov. Glavnina gesel – kakšnih šesto - naj bi bila napisana do konca meseca maja, potem pa sledi obdobje redakcijskih popravkov in lektoriranja. Oblikovno je spletna podoba Šaleškega biografskega leksikona že pripravljena, in če bo šlo vse po načrtih, si bomo ob koncu leta leksikon v elektronski obliki že lahko ogledali na spletu. O tem, kdaj bo izšla še tiskana oblika leksikona, se bomo odločili potem, ko bo spletna oblika že dodobra preverjena.

Še kar je nekaj zamudnikov, ki nam niso vrnili izpolnjenega vprašalnika – to še vedno lahko storijo. Vprašalnik v elektronski obliki je na voljo tudi na (poskusni) spletni strani www.saleskibiografskileksikon.si, kjer si lahko tudi kaj več preberete o projektu.

Vlado Vrbič

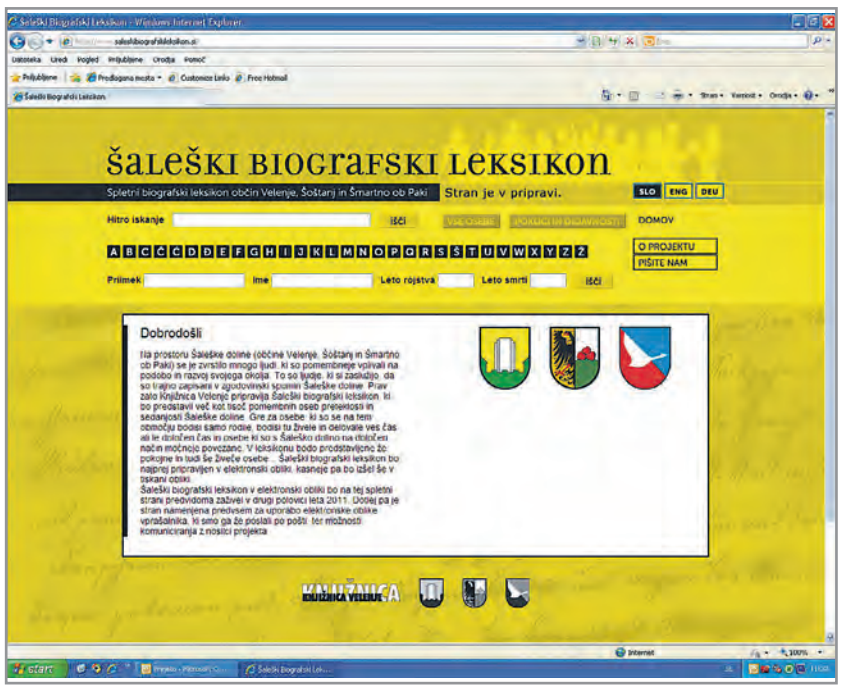

Nova spletna stran

V sodelovanju s podjetjem AV-studio smo 12. decembra 2010 objavili novo podobo naše spletne strani, na povsem novi lokaciji www.knjiznica-velenje.si.

Minilo je natanko 10 let, odkar smo, takrat med prvimi knjižnicami v Sloveniji, postavili svojo spletno stran in jo priključili svetovnemu spletu. Vsa ta leta smo spletno stran spreminjali, popravljali, dodajali, ob obletnici pa je dobila povsem novo podobo. Za prenovitev spletne strani smo se odločili tudi zato, ker smo želeli izboljšati njeno informativnost, uporabnost in prijaznost do uporabnikov.

Podoba strani ni nič novega, saj si osnovno šablono delimo še s tremi organizacijami v Velenju: MOV, Festivalom ter TIC-em. S tem smo osnovno navigacijo po spletnih straneh uporabnikom še približali in olajšali. Na novi spletni strani smo veliko prostora namenili prireditvam, ki potekajo v knjižnici in so namenjene vsem, ki jih v knjižnico pritegne še kaj več kot samo tiskane knjige.

Ker pa je spletna stran namenjena predvsem »oddaljenemu delu«, predvsem od doma, smo izpostavili elektronske vire, ki so dostopni preko oddaljenega dostopa, kar pomeni, da za uporabo elektronskih podatkovnih baz ni potrebno v knjižnico. Vsem članom knjižnice Velenje ponujamo podatkovne baze s področja prava, davkov, financ (baza TaxFinLex), strokovne članke iz svetovno znanih publikacij (EbscoHost), poslovne informacije za slovenska podjetja (GVIN), arhiv časnika Večer, digitalno knjižnico Slovenije (dLib), Oxfordski slovar angleščine (Oxford English Dictionary), preko sto različnih enciklopedij in slovarjev (Oxford Reference), glasbeno podatkovno zbirko (Grove Music) in še druge.

Spletna stran je strukturirana podobno kot prejšnja in je urejena po petih glavnih sklopih.

Prvi je knjižnica, v kateri najdete podatke, kot so zgodovina knjižnice, kdo in kje smo, navodila vsem, ki še niso naši člani in bi to radi postali, različne dokumente knjižnice (pravilnike, knjižnični red in etični kodeks), ter predšolska bralna značka.

Pri odraslih najdemo opise prireditev in različnih dogodkov, ki jih organiziramo v knjižnici, kot so bralna značka za odrasle, bralne urice in čajanke ter prostovoljno delo.

poročila in plane knjižnice ter opis posebnih servisov, ki jih knjižnica izvaja v okviru svojega dela (biblio24, medknjižnična izposoja, dostava gradiva na dom in spletni servis Vprašaj knjižničarja).

Drugi večji sklop pokriva gradivo, ki ga knjižnica ponuja svojim uporabnikom: katalog COBISS/OPAC in spletni servis Moja knjižnica, navodila za uporabo kataloga, pregled mesečnih novosti, seznam knjig, ki so najbolj brane oz. največkrat izposojene, opis postavitve gradiva v naši knjižnici ter elektronski viri z že zgoraj naštetimi podatkovnimi bazami.

V segmentu otroci in mladina lahko spoznamo dogajanja, ki so namenjena našim najmlajšim: pravljične ure, ki potekajo v treh različnih jezikih, otroške ustvarjalne delavnice, otroški kvizi, pogovori o knjigah (Cool knjiga, Branje je žur, reading is cool)

Domoznanstvo ja zadnji večji sklop, v katerem predstavljamo stvaritve domačih avtorjev ali dela, ki so bila ustvarjena v Šaleški dolini. Pohvalimo se lahko s faksimilirano zbirko Valvasorjevih grafik (Iconotheca Valvasoriana), pripravili smo digitalne zbirke filmskega in video gradiva, zbirko raziskovalnih nalog in zbirko raziskovalnih taborov, ki so dosegljive preko spleta. Posebno mesto pa so v Digitalni knjižnici Slovenije našli velenjski časopisi od leta 1953 dalje.

Poleg tega skrbimo in za vas pripravljamo novice, da boste redno obveščeni o zanimivostih in dogodkih, ki jih redno pripravljamo v naši knjižnici. Vendar ne boste vedeli, dokler ne kliknete www.knjiznica-velenje.si.

Lidija Črnko

Ne bi bilo prav, da gre 23. april, svetovni dan knjige, čisto mimo nas; opozorimo naj na prireditve v mestni knjižnici Velenje:
v ponedeljek, 18. aprila, ob 19.19 literarni večer Drevo v slovenski literaturi (Ljubiteljsko gledališče Teharje in društvo za umetnost plesa Harlekin)
v sredo, 20. aprila, ob 19. uri predstavljamo knjigo Ivana Grobelnika Iva 'Stari pisker, resnica in laži',
v soboto, 23. aprila, pa lahko **med 9. in 13. uro** obiščete bolšji sejem s knjigami.

Velenje
Šaleška 21
delovni čas časopisne čitalnice: ob delavnikih 8 - 19, ob sobotah 8 - 13
delovni čas izposoje in drugih čitalnic: ob delavnikih 10 - 19, ob sobotah 8 - 13
telefon: 03 898 25 50
e-pošta: postabralcev@vel.sik.si
spletni naslov: www.knjiznica-velenje.si

Šoštanj
Trg Jožeta Lampreta 3 (Dom kulture)
telefon: 03 898 43 40
delovni čas: ob ponedeljkih, torkih, sredah in petkih 10 - 18, ob četrtkih 12 - 16

Šmartno ob Paki
Šmartno ob Paki 69
telefon: 031 821 613
delovni čas: ob torkih 12 - 18, ob četrtkih 12 - 16

Kaj smo (med drugim) počeli v letu 2010?

Knjižnica Velenje si je materialno usodo delila z drugimi uporabniki proračunskih sredstev, kar pomeni, da je bilo sredstev manj in je bilo potrebno njihovo trošenje prilagoditi realnim zmožnostim. Kakšnih finančno zahtevnejših projektov ali investicij tudi sicer nismo načrtovali, smo pa zaradi omejenih sredstev nekatere akcije prestavili v letošnje leto. Poslovno leto smo končali z majhnim presežkom prihodkov nad odhodki.

V šoštanjski občini smo sprožili akcijo za pridobitev novih prostorov in zaenkrat kaže, da je občina za rešitev prostorske stiske zelo zagreta.

Lani smo kupili nekaj manj knjig kot prejšnje leto. Celotno zbirko smo v letu 2010 povečali za 9804 enote, od tega za 7958 knjig; kupili smo 8891 enot, drugo so darovi in zamenjave. Posamezne zbirke so se povečale takole: Velenje za 7068, Šoštanj za 2053 in Šmartno za 682 enot. Število naslovov - 5413 - je prav tako visoko in pomeni, da smo v povprečju kupili manj kot dva izvoda istega naslova. Izločili smo 3701 enoto.

V vseh treh občinah (Velenje, Šoštanj in Šmartno ob Paki) je od 44.925 prebivalcev včlanjenih 10.413 bralcev, ki lahko posežejo po 161.500 knjigah in 12.500 cd-jih, dvd-jih, zemljevidih ipd. Čeprav se skupna številka na dom izposojenih enot že nekaj let giblje med 340.000 in 350.000 (lani 343.049), število izposojenih knjig kljub internetu še raste - lani je doseglo 299.440 izvodov.

Obiskovalci so zaradi izposoje lani prišli v knjižnico 138.279-krat: od tega jih je bilo v Velenju 115.060, v Šoštanju 17.586 ter 5.633 v Šmartnem ob Paki. Z medknjižnično izposojo – za bralca si knjižnica sposodi knjigo v drugi knjižnici – je v hišo prišlo 343 enot; servis je vzajemen, tako smo 32 enot posodili drugim knjižnicam.

Nepopolni pregled nad e-obiski – spletna stran knjižnice, portal Moja knjižnica itd. – kaže za lansko leto slabih 47.000 obiskov.

Organizacija usposabljanja za rabo knjižnice je v 82 skupinskih terminih zajela 6.941 bralcev, ki jim je bilo namenjenih tudi 383 prireditev.

Vse tri knjižnice skupaj so bile za bralce odprte 5071 ur.

Posebno skrb smo posvečali razno raznim oblikam dela za dvig bralne kulture. Začeli smo s pravljicami v angleškem in nemškem jeziku, pripravljali smo se na izposojo igrač, ki jo bomo pričeli v letošnjem letu, projektu Rastem s knjigo smo priključili še vse srednje šole. Ob Bralnih uricah v Domu za varstvo odraslih v Velenju smo uvedli še Bralne čajanke v Centru starejših Zimzelen v Topolšici, izredno dobro so sprejeta srečanja Branje je žur, reading is cool in Cool knjiga.

Obiskovalce mesečno seznanjamo z najnovejšimi knjigami – razstave Moja najljubša knjiga in tedensko s prispevki v Našem času. Vsako zadnjo soboto v mesecu pripravljamo sejem rabljenih knjig, decembra smo pripravili tudi prvi sejem rabljenih igrač Klic iz omare – igrače smo zbirali tudi po šolah in vrtcih. Razstava v steklenih dvojčkih Bralec-bralka meseca je že stalnica, prav tako dobro obiskana potopisna predavanja.

V Šmartnem ob Paki smo uvedli mesečne pogovore O Šmarčanih malo drugače, vodi jih **Tatjana Vidmar**, v Velenju pa nadaljevali pogovore, ki jih vodi **Sonja Bercko**.

Za otroke poleg ur pravljic pripravljamo še igralne urice pod vodstvom naših knjižničark, ustvarjalne delavnice, razstave, Uganko meseca, Mega kviz, Bips (beri in se pogovarjaj z mano) – bibliopedagoška ura za starše in otroke.

Poleg tega so se v knjižnici zgodili še mnogi drugi dogodki, ki smo jih pripravili sami ali pa v sodelovanju z društvi, ustanovami, občani.

Domoznanski oddelek je v lanskem letu nadaljeval zbiranje in obdelavo domoznanskega gradiva, največji dosežek pa je bila digitalizacija velenjskih časopisov (Rudar, Velenjski rudar in Naš čas) iz druge polovice prejšnjega stoletja. Časopisi so v digitalni obliki objavljeni na spletni strani dlib.si.

V polnem teku je bila tudi priprava Šaleškega biografskega leksikona, pripravljene in razposlane so bile ankete, pripravljen je bil računalniški program za vnašanje gesel. Pisanje gesel se je začelo v letu 2011.

V Velenju je 25,5 % prebivalcev članov knjižnice, v Šoštanju in Šmartnem pa okrog 17 %; razveseljivo je, da se v zadnjih letih občutno povečuje tudi delež članov v Šoštanju in Šmartnem ob Paki.
Skozi vhodna vrata Mestne knjižnice v Velenju je lani stopilo 173.971 obiskovalcev; to povprečno pomeni v Velenju 591, v Šoštanju 108 in v Šmartnem 90 obiskovalcev dnevno.
Pri izposoji najhitreje raste mestna knjižnica Šoštanj: leta 2000 so si Šoštanjčani izposodili 19.753 enot, lansko leto pa že 49.206 enot.

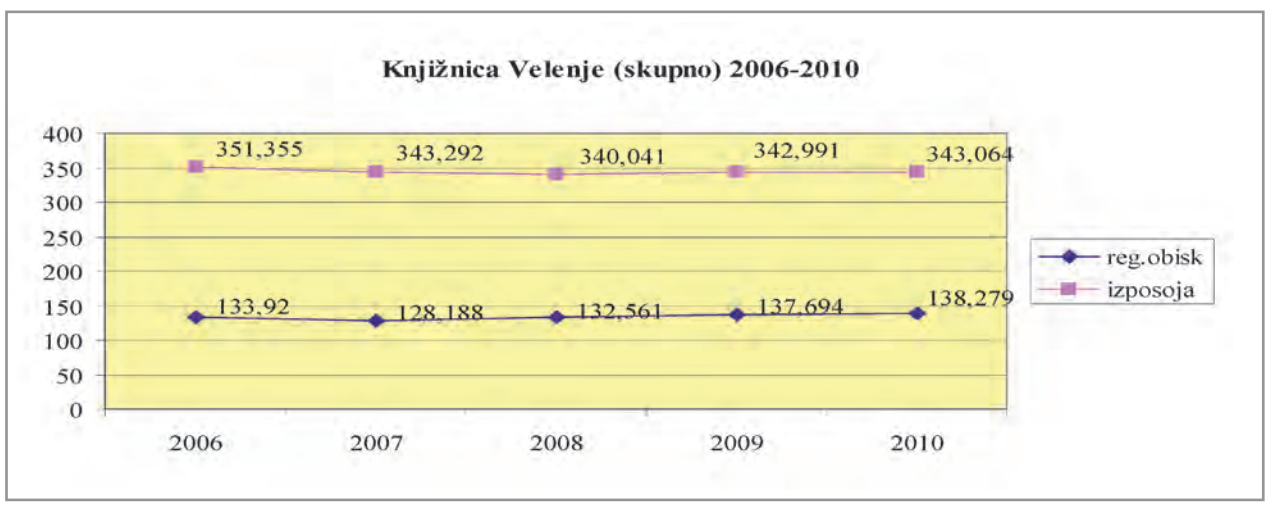

Kdo in koliko?

V Knjižnici Velenje imamo plačevanje članarin urejeno podobno kot v drugih slovenskih knjižnicah.
Polno članarino, ki je trenutno 12,50 evrov, plačajo: zaposleni, samostojni obrtniki in podjetniki, kmetje in zaposleni v svobodnih poklicih.
Znižano članarino, ki je trenutno 6 evrov, plačajo: upokojenci, gospodinje, tujci, vojaki, študenti, izredni študenti, študenti ob delu in dijaki nad 18 let starosti.
Plačila članarine pa so v celoti oproščeni mlajši od 18 let, člani bibliotekarskih društev, zaposleni v matični ustanovi, člani društev invalidov, društev slepih in slabovidnih, društev gluhih in naglušnih in brezposelni.
Pravne osebe plačajo članarino 25 evrov.

Odpiralni čas v Mestni knjižnici Velenje

Konec lanskega leta smo v velenjski Mestni knjižnici izvedli anketo o zadovoljstvu uporabnikov z odpiralnim časom. K anketi so nas spodbudile občasne pritožbe bralk in bralcev, da odpiralni čas velenjske Mestne knjižnice ni najbolj naklonjen bralcem (knjižnica je v času od septembra do julija odprta vsak dan od 8. do 19. ure in ob sobotah od 8. do 13. ure, julija in avgusta pa trikrat tedensko dopoldan in dvakrat tedensko popoldan).

Na trinajst anketnih vprašanj je odgovorilo 200 anketirancev.

Odgovori na bistveni vprašanji so:

8. Mestna knjižnica je v času od 1. septembra do 30. junija od ponedeljka do petka odprta vsak dan od 10. do 19. ure (čitalnica v preddverju od 8. ure dalje)

ta delovni čas mi povsem ustreza	55.8 %
ta delovni čas mi deloma ustreza	21.8 %
ta delovni čas mi ne ustreza, a se mu uspem prilagajati	13.2 %
ta delovni čas mi sploh ne ustreza	9.1 %

12. V času od 1. julija do 31. avgusta ima Mestna knjižnica (tudi časopisna čitalnica v predverju) »poletni odpiralni čas«, in sicer ob ponedeljkih, sredah in petkih od 8. do 15. ure in ob torkih ter četrtkih od 13. do 19. ure. Ob sobotah je zaprta.

ta delovni čas mi povsem ustreza	59.8%
ta delovni čas mi deloma ustreza	14.9%
ta delovni čas mi ne ustreza, a se mu uspem prilagajati	11.9%
ta delovni čas mi sploh ne ustreza	13.4%

Iz odgovorov je razvidno, da z odpiralnim časom ni zadovoljnih le 9 do 13 odstotkov anketirancev.

Svet zavoda je na osnovi razprave o rezultatih ankete ugotovil, da zaenkrat ni potrebe po spremembi odpiralnega časa med šolskim letom, da pa velja še razmišljati o željah, ki so sicer razvidne iz ankete. Bomo pa predvsem preverili kadrovske možnosti, da bi spremenili poletni delovni čas, tako da bi bila knjižnica odprta vsak dan dopoldan in dvakrat še popoldan. S tem bi predvsem otrokom in mladini omogočili bolj kakovostno preživljanje počitnic.

Vlado Vrbič

Nova verzija programske opreme COBISS/OPAC, V6.0

OPAC (Online Public Access Catalog) ali preprosto knjižnični katalog je spletna podatkovna zbirka podatkov o gradivu, ki ga ima knjižnica ali skupina knjižnic. V Sloveniji podatke prispeva več kot 400 slovenskih knjižnic, v katerih je 100.000 povezav do e-virov, 2 milijona knjig, 1,3 milijona člankov, 90.000 revij, 75.000 CD-jev ter DVD-jev ... Knjižnični katalog se uporablja predvsem za iskanje knjig ali drugega gradiva, ki se fizično nahaja v knjižnici. Ena najpomembnejših informacij je dostopnost želenih vsebin v fizični ali elektronski obliki in informacija o njihovi trenutni dostopnosti. OPAC je definiran kot tisti online javno dostopni računalniško podprti katalog knjižnice, ki je zgrajen tako, da lahko išče po njem tudi končni uporabnik brez pomoči knjižničnih delavcev – informatorjev.

Sredi decembra lanskega leta je IZUM - Inštitut informacijskih znanosti, namestil novo verzijo programske opreme slovenskega bibliografskega servisa COBISS/OPAC, verzijo 6. Ustvarjalci novega uporabniškega vmesnika COBISS/OPAC so želeli le-tega bolj prilagoditi heterogenosti uporabnikov ter poudariti, da ta spletni katalog ni namenjen samo knjižničarjem. Med novostmi opazimo izboljšanje vmesnika in navigacije ter možnost enovrstičnega (enostavnega) iskanja in prikaz relevantnosti rezultatov. To iskanje so pripravili po vzoru podobnih iskanj, ki jih ponujajo tudi drugi - npr. Google. V tem iskanju je dobro to, da lahko vpišete več iskalnih pojmov, ki se lahko nahajajo kjerkoli v nekem zapisu o gradivu, z uporabo narekovajev pa bo seznam najdenih zapisov lahko dokaj natančen. Možnosti iskanja po več pojmih, kot so avtor, naslov, ključne besede itd., niso ukinili. Najdete jo, če v oknu 'Način iskanja' na desni strani monitorja kliknete 'Izbirno iskanje'. Možno je izbrati tudi »Ukazno iskanje«, ki pa je namenjeno predvsem knjižničarjem, ki dobro poznajo strukturo baze podatkov z zapisi o gradivu. Vključena je tudi možnost izbire ravni kataloga (npr. posamezne univerze) ter obširnejši izpis na ravni rezultatov iskanja (avtor, naslov, vrsta/vsebina) ter ločena prikaza za »dostopnost zaloge« in »e-vire«. Poseben poudarek pa so pri prenovi namenili skladnosti podatkov o »dostopnosti zaloge« na ravni vzajemnega kataloga s podatki o »statusu v izposoji« in o »statusu izvoda« na ravni lokalne baze podatkov ter večji transparentnosti podatkov o »dostopnosti zaloge«, o »statusu v izposoji« in o »statusu izvoda«.

Spletni katalog uporabljamo predvsem za iskanje gradiva, za preverjanje njegove dostopnosti, preden gremo v knjižnico, ali za iskanje bibliografskih podatkov za citiranje. Če ima knjižnica avtomatizirano izposojo gradiva s programsko opremo COBISS, zagotavlja COBISS/OPAC online informacijo o dostopnosti posameznega izvoda (ali je gradivo prosto ali izposojeno, rok vrnitve). Uporabniki lahko tudi pogledajo, katero gradivo imajo izposojeno, lahko podaljšajo rok izposoje, rezervirajo ali naročijo gradivo, naročijo gradivo v medknjižnični izposoji, pogledajo trenutno stanje dolgov in terjatev ter naročijo storitve elektronskega obveščanja.

Glede na podatke iz COBISS-ove statistike so uporabniki naše knjižnice dostopali do OPAC-a vse dni v tednu in ob prav vseh urah. Najpogostejši obisk beležimo med zaposlenimi uporabniki (41,7 %) ob ponedeljkih okoli osme in desete ure dopoldan. Še vedno pa OPAC malo več uporabljamo v času, ko je tudi knjižnica odprta (56 %), kot v času, ko je zaprta. OPAC je vsekakor podaljšal čas dostopnosti knjižnice in marsikomu olajšal iskanje želenega gradiva med policami.

Lidija Črnko

Novo pri izposoji

Med prijetne novosti na začetku leta sodi gotovo podaljšanje izposojnih rokov za več vrst gradiva. Daljši, 'normalni' rok 21 delovnih dni je že zdaj veljal za knjige, odslej pa velja tudi za zgoščenke. Še vedno je treba prej vračati filme, čeprav zdaj po sedmih dneh namesto po dveh; enako velja tudi za časopise. Za knjige, po katerih je veliko povpraševanje, npr. za obvezno branje, pa velja 14-dnevni izposojni rok.

Sam postopek podaljšanja ostaja nespremenjen – podaljšamo lahko pri osebnem obisku, po telefonu, po bibliofonu ter po COBISS/OPAC-u s servisom Moja knjižnica. Tudi v prihodnje ne bo mogoče podaljševati preko e-pošte. Naj spomnemo še, da podaljšanje ni mogoče, kadar za gradivo velja izposojni rok, krajši od 21 delovnih dni, pa ko je gradivu že potekel izposojni rok ali ko je gradivo rezervirano.

Dostop do sicer plačljivih podatkovnih zbirk na internetu ostaja brezplačen, praktično do vseh je možen tudi dostop z računalnikov zunaj knjižnice. Poleg številke članske izkaznice za to potrebujemo še geslo, ki ga dobimo samo ob osebnem obisku.

Lado Planko

Oživljamo Šaleške razglede

Pred leti si je zbirka zbornikov Šaleški razgledi pridobila precej bralcev, potem pa žalostno ugasnila. Letos jo nameravamo obuditi od mrtvih, čeprav ji čas finančno ni ravno naklonjen. Razlog za obuditev je občutek/domneva, da je v Velenju in širši okolici – ta vključuje tudi Ljubljano - dovolj razmišljajočih in pišočih, ki bi napolnili naslednji zvezek, pa prepričanje, da je takšna publikacija potrebna in koristna.

Pisanje naj se vsaj dotika Šaleške doline, če ta že ni izrecno njegova tema. Za razliko od nekdanje humanistične zasnove bomo tokrat veseli tudi člankov z drugih področij. Z zaključevanjem redakcije bomo počakali nekako do julija, potem pa odprli torbo in pogledali, kaj se nam je nabralo in kako to objaviti. 'Zvezek' morda ne bo podoben zvezku, ampak prej kakšni spletni strani...

Vabljeni vsi, ki imate kaj povedati; za dodatne informacije nam pišite na postabralcev@vel.sik.si.

Lado Planko

Bralne čajanke in urice v domovih za starejše

Tudi v letu 2011 Knjižnica Velenje nadaljuje z bralnimi čajankami in uricami, ki smo jih lani začeli izvajati v Domu za varstvo odraslih Velenje in v Centru starejših Zimzelen v Topolšici. Namen teh uric je omogočiti stanovalcem domov, ki iz zdravstvenih razlogov težko berejo, da prisluhnejo brani besedi. Tako smo preko branja odlomkov in pripovedovanja spoznali že veliko knjig domačih in tujih avtorjev. V Topolšici pa smo podrobno predstavili dela našega pisatelja **Marjana Marinška**, ki nam je s svojim obiskom polepšal dan in nam zaigral na citre, predstavili pa smo tudi pisateljico **Tito Kovač Artemis**, ki je stanovalka doma.

Z bralnimi uricami in čajankami, ki so zelo dobro obiskane, želimo tudi, da bi stanovalci obeh domov čim lepše in kvalitetnejše preživljali svoj prosti čas in ostali tudi miselno aktivni.

Bralne urice izvajamo v Velenju vsak prvi četrtek v mesecu ob 13. uri, bralne čajanke v Topolšici pa vsako prvo in zadnjo sredo v mesecu ob 13 .uri.

Bernarda Lukanc

Bologna, obljubljena dežela otroških knjig

V marcu je v Bologni potekal eden najpomembnejših in največjih mednarodnih sejmov otroške in mladinske literature ter ilustracije. Sejem na kar 20.000 kvadratnih metrih je pomembna priložnost za predstavitev literarne produkcije za mlade na globalni ravni. Sejem je po vsem svetu prepoznan kot dogodek, ki ga organizatorji in izvajalci kulturnih vsebin za otroke in mlade ne smejo zamuditi. Namenjen je knjižničarjem, založnikom, avtorjem, ilustratorjem, prevajalcem, literarnim agentom in drugim.

Za predstavitev Slovenije na sejmu je poskrbela Javna agencija za knjigo RS. Povabljene so bile tako rekoč vse slovenske založbe, ki delujejo na tem področju. Pogoji za predstavitev pa so bili, da so knjige vrhunske ali visoko kakovostne, da gre za najnovejšo produkcijo ali pa za dela leto poprej nagrajenih avtorjev.

Na programu so se zvrstili številni pogovori, branja in drugi dogodki, podelili pa so tudi sejemske nagrade. Slovenijo je letos zastopalo 16 avtorjev: Miroslav Košuta, Lilijana Praprotnik Zupančič - Lila Prap, Dim Zupan, Bina Štampe Žmavc, Kostja Gatnik, Andrej Rozman Roza, Slavko Pregl, Matjaž Schmidt, Janja Vidmar, Damijan Stepančič, Tone Pavček, Ančka Gošnik Godec, Alenka Sottler, Miro Cerar, Izar Lunaček in Saša Vegri.

Na stojnici Mladinske knjige je bilo letos prvič podeljeno tudi posebno priznanje Zlata hruška 2010 ameriškemu pisatelju in ilustratorju Brianu Selznicku za roman v besedi in sliki Hugo Cabret. Nagrajenca sta izbrali Pionirska knjižnica - center za mladinsko književnost in knjižničarstvo pri Mestni knjižnici Ljubljana ter Slovenska sekcija IBBY.

Med Bele vrane, najboljše mladinske knjige po izboru Mednarodne mladinske knjižnice v Münchnu (IJB), so se uvrstile naslednje slovenske knjige: Modrost nilskih konjev Petra Svetine (DZS), Zgodba o sidru Damijana Stepančiča (Mladinska knjiga) ter Cesar in roža Bine Štampe Žmavc (Miš). Knjige so bile razstavljene tudi na stojnici slovenske Javne agencije za knjigo. V razstavnem prostoru IBBY pa je bila med knjigami za otroke s posebnimi potrebami razstavljena slikanica Aksinje Kermauner Žiga špaget gre v širni svet, ki je izšla pri založbi Miš.

Posebne omembe je vredna tudi nominacija priznane slovenske ilustratorke Lile Prap za nagrado Astrid Lindgren, za katero so nominirani zgolj tisti ilustratorji, ki preko ilustracij izražajo nagajivega in razposajenega otroškega duha Pike Nogavičke.

Metka Pivk Srdič in Marjetka Blatnik

Pravljice v angleškem in nemškem jeziku

Lansko jesen smo pričeli izvajati novo obliko branja pravljic, in sicer s pravljicami v angleškem in nemškem jeziku. Otrokom nudimo priložnost, da s slušnim razumevanjem pridobijo posluh za tuj jezik. Otroci s pomočjo pravljice prepoznavajo in poimenujejo osnovne predmete, živali, števila, barve in besede iz okolja. Učijo se z vsemi čuti, ob poslušanju pravljic sledijo intonaciji in ritmu tujega jezika ter ga s tem osvajajo intuitivno. Vse torej poteka na ravni igre, pogovora, petja in zabavnega učenja, saj naš namen

ni zgolj spodbujanje zgodnjega učenja jezika, temveč predvsem narediti prvo srečanje s tujim jezikom zanimivo in pestro. Od otrok torej ne pričakujemo nobenega predznanja tujega jezika. Česar otroci ne razumejo, skušamo najprej ponazoriti z gibi, mimiko, lutkami in s tem spodbudimo otroke k razmišljanju in razvijanju domišljije.

Pravljice v obeh tujih jezikih so se izredno dobro prijele. Pravljice v angleškem jeziku so še posebno dobro obiskane, zato razmišljamo, da bi jih v naslednji sezoni ponudili dvakrat mesečno.

Pravljice v angleškem jeziku potekajo vsak prvi torek, v nemškem jeziku pa vsak drugi torek v mesecu, vsakič ob 17. uri v pravljični sobi. Namenjene so otrokom od dopolnjenega 5. leta starosti dalje.

Metka Pivk Srdič

Bralna značka za odrasle

»Ko prvič preberem izvrstno knjigo, se mi zdi, da sem dobil novega prijatelja. Kadar pa se lotim že znane knjige, se mi zdi, da sem srečal starega prijatelja.«

(Oliver Goldsmith)

S to mislijo smo v lanskem letu povabili bralce k sodelovanju pri projektu Bralna značka za odrasle. V branje smo ponudili pester izbor knjig, med katerimi je bilo potrebno prebrati pet del po lastni izbiri in eno pesniško zbirko. Projekt bomo zaključili **23. aprila**, ob svetovnem dnevu knjige. To je tudi datum, do katerega zbiramo izpolnjene zloženke z vašimi mislimi o prebranem. Bralna priznanja bomo podelili ob zaključni prireditvi **10. maja**, ko bomo v goste povabili znano slovensko pesnico Nežo Maurer.

Še vedno imate čas, da preberete katero od ponujenih knjig:

Jurij Hudolin: Pastorek

Srhljivo realistična in hkrati sočna pripoved o intimni in družbeni tragediji, ki se vas bo zagotovo dotaknila.

Brina Švigelj - Mérat (Brina Svit): Odveč srce

Lila je krhka, senzibilna in inteligentna parfumerka, ki živi v Parizu in ima sicer uspešno, a dokaj dolgočasno življenje.

Angela Vode: Skriti spomin

Rokopis, ki je bil napisan v 70-ih letih prejšnjega stoletja, je luč sveta v obliki dnevniških zapiskov ugledal šele pred nekaj leti, torej po avtoričini smrti.

Marjan Tomšič: Grenko morje

Grenko morje je zgodovinski roman, posvečen vsem ženskam, ki so v drugi polovici 19. stoletja, še zlasti pa v obdobju fašizma, odhajale služit denar v Egipt.

Vesna Milek: Če

Avtorica provokativno in z dovršenim slogom tokrat pod drobnogled preko junakov vzame naveličan in bogat zakonski par.

Eric-Emmanuel Schmitt: Oskar in gospa v rožnatem

Zagotovo ena od knjig, ki nikogar ne pusti ravnodušnega.

Priscilla Cogan: Stara pajkovka

Kako bi se počutili, če bi vam kdo od vaših bližnjih povedal, da bo čez dva meseca umrl?

Peter O'Connor: Prvi sončni žarek

To je zgodba o dveh življenjih, Sarinem in dedkovem. Sara je celo življenje počela stvari, ki so jih drugi pričakovali od nje.

Anonima: Ženska v Berlinu

Prvoosebna izpoved izobražene ženske je napisana v obliki dnevniških zapisov med aprilom in junijem 1945.

Agota Kristof: Šolski zvezek

Zgodba o odraščanju bratov dvojčkov, ki sta sredi vojne vihre na milost in nemilost prepuščena skopuški in zagrenjeni babici

Alan Bennett: Nenavadna bralka

Bralka iz naslova res ni navadna, je nihče drug kot angleška kraljica, ki se čisto po naključju strastno navduši za branje, ko njena psa zaideta v bibliobus, parkiran pred Buckinghamsko palačo.

Markiz de Sade: Incest

Zgodba, ki vsakič znova šokira, saj je avtor eden najkontroverznejših pisateljev 18. stoletja.

Michael Cunningham: Ure

Suptilen roman o treh ženskah, ena od njih je tudi Virginia Woolf, pisateljska ikona 20. stoletja, ki iščejo bolj izpolnjeno, smiselno življenje.

Chimamanda Ngozi Adichie: Polovica rumenega sonca

Dogaja se v Nigeriji, v šestdesetih letih prejšnjega stoletja, v času državljanske vojne in genocida.

Ian McEwan: Pokora

Izjemno delo, ki govori o nezmožnosti medsebojnega razumevanja. Pokaže nam, kako lahko nepoznavanje dejstev, napačna presoja in obtožba zaznamujejo človeka do konca življenja.

Bernhard Schlink: Bralec

Ena tistih knjig, ki se dotakne različnih ljudi vseh generacij in ponuja za vsakogar nekaj.

Robert Harris: Pompeji

Zgodovinska drama s primesmi trilerja se dogaja pod vulkanov Vezuv, tik pred njegovim tragičnim izbruhom.

Goran Tribuson: Če ne bo hujšega

Zabavno branje za vse jugonostalgike.

Carlos Ruiz Zafón: Igra angela

Mladi pisatelj David proda dušo, zato da bi napisal nesmrtno knjigo.

Yann Martel: Pijevo življenje

Na prvi pogled preprosta zgodba o najstniku, ki se po brodolomu znajde na čolnu sam z bengalskim tigrom, skriva v sebi mnogo več.

Neža Maurer: Na tvojo kožo pišem svoje verze

Poezija Neže Maurer je prežeta s čustvi, neposredna in preprosta.

V tebi se razraščam: antologija slovenske erotične poezije

V antologiji je zbranih okoli 200 pesmi, ki izpolnjujejo tri kriterije, dr. lit. ved Alojzije Zupan Sosič, ki je naredila izbor pesmi.

Tone Pavček: Pavček.doc

Antologija prinaša izbor pesmi Toneta Pavčka, življenjepis in razmišljanja avtorja.

Hafis (Hafez): Zapleši z menoj

Za milijone po svetu Hafisove pesmi niso 'klasična literatura' iz oddaljene preteklosti, temveč dragocena modrost in humor ljubega in tesnega prijatelja

Federico García Lorca: Ciganski romansero

Ciganski romansero vsebuje pesmi s podobami Andaluzije.

Klasje francoske poezije

Antologija zajema francosko poezijo od srednjega veka do 19. stoletja.

Metka Pivk Srdič in Brina Zabukovnik Jerič

Zbirateljstvo kot strast in način življenja

Pogovor z Janezom Osetičem

Zbiratelj iz Vinske Gore, ljubitelj starih predmetov, knjig, zgodovine, likovne umetnosti in lepih žensk Janez Osetič, se s svojimi zbirkami uvršča med vidnejše slovenske zbiratelje starin. Pravzaprav, kot zatrjuje, je po količini in kakovosti zbranih starin na prvem mestu med slovenskimi zbiratelji srednje generacije. Nekoliko presenečen zastrižem z ušesi, ko uvodoma v isti sapi omeni lepotice in za nepoznavalca puščobne starine, vendar mi z velikim žarom, ki ne dopušča ugovarjanja, zatrdi, da sta ljubezen do anikvitet, še zlasti do lepih slik, in žensk, nerazdružljivi. Precej razglednic in fotografij iz njegove zbirke je bilo objavljenih v različnih monografijah in revijah ali pa so bile prikazane na raznih razstavah, kot je bila denimo razstava ob 90. obletnici smrti znanega Maistrovega borca Franja Malgaja v osrednji celjski knjižnici.

Kaj človeka pripravi k temu, da postane strastni zbiralec starin, in kaj ga žene, da to postane njegov način življenja?

Zbiratelj sem postal kot srednješolec, motiv pa je bilo dejstvo, da pod vplivom sodobnega načina življenja stari predmeti, z njimi pa tudi spomini na preteklost bliskovito izginjajo. Že od nekdaj sem rad prisluhnil starim ljudem in njihovim zgodbam iz minulih časov, vseskozi pa sem prebiral tudi knjige s področja zgodovine. Najprej sem pričel leta 1986 zbirati fotografije slovenskih vojakov iz Avstro-Ogrske monarhije in Maistrovih borcev, vendar sem, ko sem opazil, da ljudje starine raje mečejo v smeti, kot da bi jih prodali ali podarili, z zbirateljstvom prenehal. Vmes sem slikal, predvsem krajine, kar je kasneje vplivalo na to, da sem pričel zbirati tudi slike in proučevati likovno umetnost. Sosedu Darku Cviklu sem večkrat svetoval pri njegovem zbirateljstvu in tako sem leta 2000 tudi sam ponovno postal zbiratelj. Kmalu je potreba iztrgati predmete in z njimi povezane dogodke iz preteklosti postala strast, ki se med drugim kaže tako, da včasih, kadar imam naslednji dan ogled pri prodajalcu katere od starin, od velikega pričakovanja sploh ne morem zaspati.

Kot pravite, danes zbirate vse vrste starin. Ali ste jih razvrstili v posamezne zbirke?

Pri mojem zbiranju je največji poudarek na knjigah, starih razglednicah in fotografijah, zbirkah vojaških uniform, medalj in oznak, sodobnega in cerkvenega slikarstva ter etnoloških predmetih, pri čemer prevladujejo stare tesarske sekire. Torej teh pet sklopov prevladuje pri mojem zbiranju.

Katere predmete iz vaših zbirk bi izpostavili kot posebno pomembne in dragocene?

Ko gre za knjige, naj izpostavim svojo knjižno zbirko Mohorjeve družbe, ki letos praznuje 160-letnico. Imam namreč največjo zbirko te založbe v Sloveniji, sicer pa imam bogato zbirko starega tiska predvsem iz 19. stoletja in prve polovice 20. stoletja. Najobsežnejša je zbirka razglednic in starih fotografij. Že leta so v vsaki številki Vojnozgovinskega zbornika, ki ga izdaja Vojni muzej iz Logatca in vsako leto izidejo štiri številke, objavljene fotografije iz moje zbirke. Sicer pa so fotografije Maistrovih borcev zelo redke, sam imam med drugim fotografije Maistrovih borcev iz Vinske Gore in Dobrne. Čeprav so zame vse razglednice dragocene, naj izpostavim izjemno redko razglednico mojega domačega kraja, zaselka Prelska pri Vinski Gori, iz prve polovice prejšnjega stoletja. Sicer pa sem najprej pričel zbirati le razglednice Vinske Gore, pred leti pa tudi krajev iz Šaleške doline. Kasneje sem pričel zbirati še razglednice preostalih slovenskih krajev in trenutno je moja zbirka tolikšna, da lahko kadarkoli pripravim večjo razstavo razglednic okoli dvajsetih slovenskih krajev. Imam pa tudi obsežno zbirko Gasparijevih razglednic.

Janez Osetič z monografijo o razglednicah Velenja, za katero je prispeval nekaj razglednic iz svoje bogate zbirke.

Tihožitje z golfom, vojaškimi čeladami in drugimi predmeti iz Osetičeve zbirke na bolšjem sejmu v Celju leta 2006.

V družbi z zbirateljskim prijateljem Janezom Švajncerjem, vojnim zgodovinarjem in vodjo Vojaškega muzeja v Logatcu.

Kaj pa vojaški del vaše zbirke?

Sestavljena je iz vojaški čelad in preostalih pokrival, uniform, medalj, delno tudi iz preostale vojaške opreme. Največ je predmetov nekdanje Jugoslovanske ljudske armade od leta 1954 dalje, tem sledi oprema nemške vojske iz obdobja tretjega rajha, nato starojugoslovanske vojske iz časov kraljevine SHS ter avstroogrske vojske. Imam tudi nekaj predmetov drugih vojsk, denimo med predmeti vojske NDH imam zelo redko ustaško čelado. Sicer pa strelnega orožja ne zbiram, imam le nekaj primerkov hladnega orožja, kot so sablje in bajoneti avstroogrske vojske.

Kolikšen je obseg vseh vaših zbirk?

Knjig imam okoli 15 tisoč, razglednic in fotografij je 20 tisoč, sto vojaških uniform, tisoč medalj in vojaških znamenj ter petdeset starih tesarskih sekir »cimermank«.

Kako pridobivate starine?

Kupujem jih na bolšjih sejmih v Sloveniji in Avstriji ali pa starine izmenjujem z drugimi zbiratelji, stroške za mojo zbirateljsko dejavnost pa pokrijem s preprodajanjem starin. V Avstriji je ponudba starin veliko večja kot pri nas, kot zanimivost naj omenim, da je veliko slovenskih starin končalo v Avstriji in zdaj jih Slovenci od njih odkupujemo.

Silvo Grmovšek

Nova pridobitev za domoznansko zbirko

Domoznansko zbirko razglednic v naši knjižnici dopolnjujemo z nakupi v antikvariatih, od zasebnikov in tudi na sejmih zbirateljev. Na letošnjem petem mednarodnem sejmu Collecta v Ljubljani, ki se ga je udeležilo 139 zbirateljev in trgovcev iz šestnajstih evropskih držav, smo od dunajskega prodajalca kupili dve redki barvni litografiji Šoštanja s konca 19. stoletja in črno belo fotografijo parka na Velenjskem gradu iz istega obdobja. Fotografija je zanimiva tudi zato, ker je sestavljena iz dveh identičnih posnetkov, v posebni optični pripravi pa jo je bilo mogoče že tedaj videti v treh dimenzijah. Avtor ene od litografij Šoštanja si je vzel precej umetniške svobode, saj je glavni trg predstavil kot skorajda mondeno ulico, da bi bil prizor z damo v čolnu bolj prepričljiv, je strugo reke Pake razširil in poglobil, obrežje pa je predstavil kot mestno sprehajališče.

Silvo Grmovšek

Knjižnični kurir

Priloga Našega časa, Velenje, april 2011

Glavni in odgovorni urednik: Vlado Vrbič
Pripravili: Silvo Grmovšek, Lado Planko, Vlado Vrbič, Metka Pivk Srdič, Brina Zabukovnik Jerič, Marjetka Blatnik, Lidija Črnko, Bernarda Lukanc, Peter Groznik Peč
Fotografije: arhiv Knjižnice Velenje; oblikovanje in prelom: Janja Košuta Špegel, Naš čas